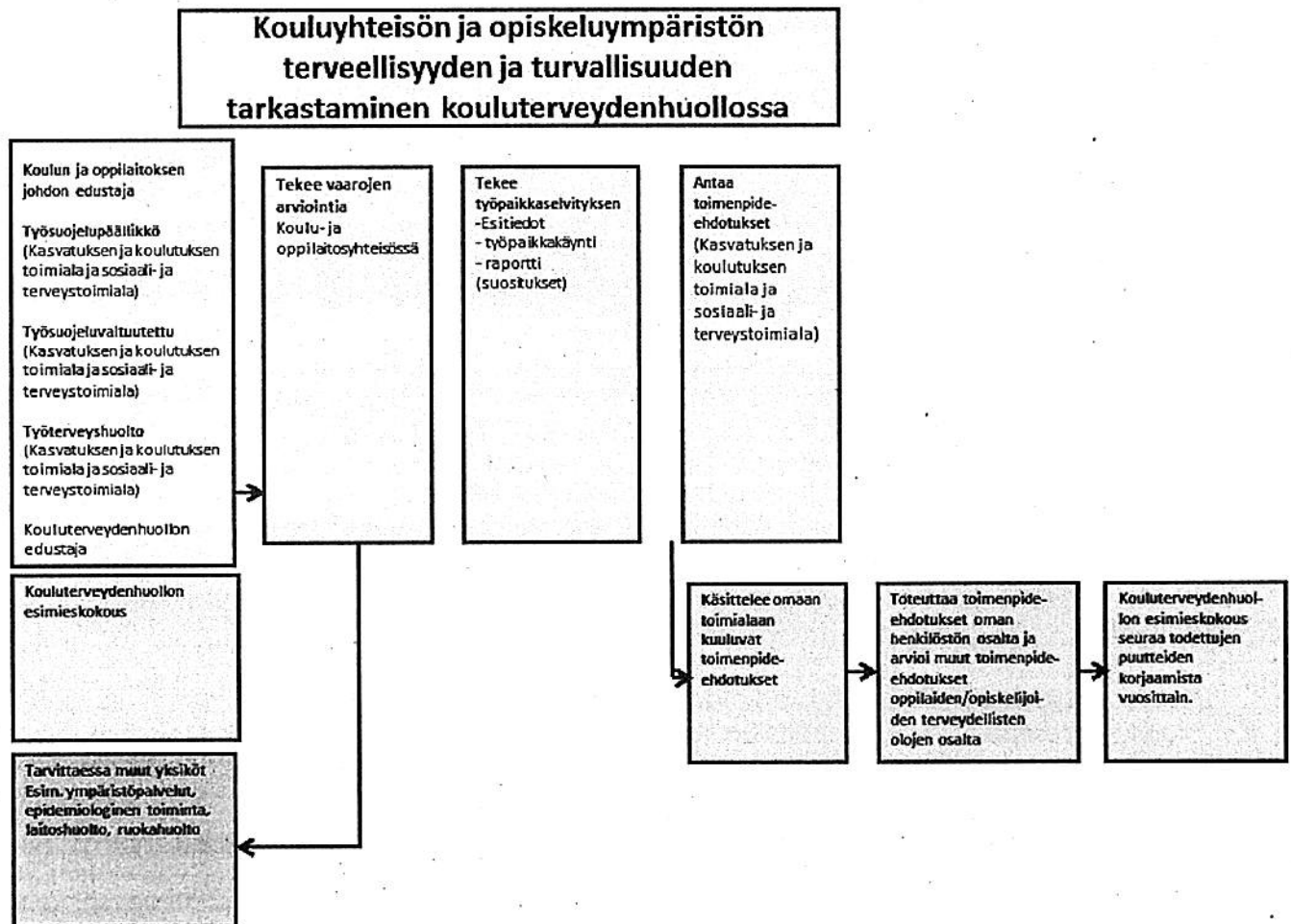

KOULUN JA OPPILAITOKSEN TERVEYDELLISTEN OLOJEN VALVONTA

Sisällysluettelo	Sivu
Prosessikaavio: Koulu yhteisön ja opiskelu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden tarkastaminen kouluterveydenhuollossa	3
Koulun ja oppilaitoksen terveydellisten olojen valvonta	4
Lähteet	7
Liitteet:	
1. Oppilaitosympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin monialainen tarkastaminen	
- yhteistyökäytännöt	7
2. Terveydellisten olojen valvonta ilmoituslomake	7

Koulu yhteisön ja opiskelu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden tarkastaminen kouluterveydenhuollossa

Koulun ja oppilaitoksen terveydellisten olojen valvonta

Koulu on sekä oppilaiden että henkilökunnan työpaikka. Koulun oppilaat, opettajat ja muu henkilökunta voivat itse vaikuttaa siihen, millaiseksi heidän oppimis- ja työympäristönsä muotoutuu. Työolojen kehittämisen lähtökohta on työympäristön ongelmien ja terveyshaittojen tunnistaminen sekä niiden terveydellisen merkityksen arvioiminen.

Oppilaitosympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta sekä yhteisön hyvinvoinnista huolehtiminen ja näiden edistäminen on lainsäädännössä monelle eri toimijalle säädetty tehtävä. Terveystoimintatarkastuslain (1326/2010) mukaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtäviin sisältyy oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta kolmen vuoden välein. Tarkastukset on toteutettava laajassa yhteistyössä eri viranomaisten (ympäristötarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken) sekä oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa.

Tarkastukset ovat käytännön esimerkki oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) tarkoittamista yhteisöllisen opiskeluhuollon toimista ja tukevat oppilaitoksia yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

Kouluterveydenhuolto osallistuu koulussa esiintyvien vaarojen ja haittojen arviointiin ja yhteisten toimintastrategioiden valmisteluun koskien mm. tapaturmien ja päihteidenkäytön ehkäisyä sekä kriisi-, väkivalta- ja kiusaamistilanteita sekä muita erityistilanteita osana oppilashuollon suunnitelmaa.

Koulun terveydenhoitaja ja lääkäri ovat velvollisia suorittamaan oppilaitoksessa terveydellisten olojen valvontaa. Terveystoimintatarkastajan ja lääkärin tehtävänä on terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön varmistaminen yhdessä moniammatillisen työryhmän kanssa. Tärkeää on tuoda oppilaan näkökulma esiin. Terveydellisten olojen valvonta käsittää jatkuvan valvonnan sekä kolmen vuoden välein tehtävän oppilaitoksen tarkastuksen.

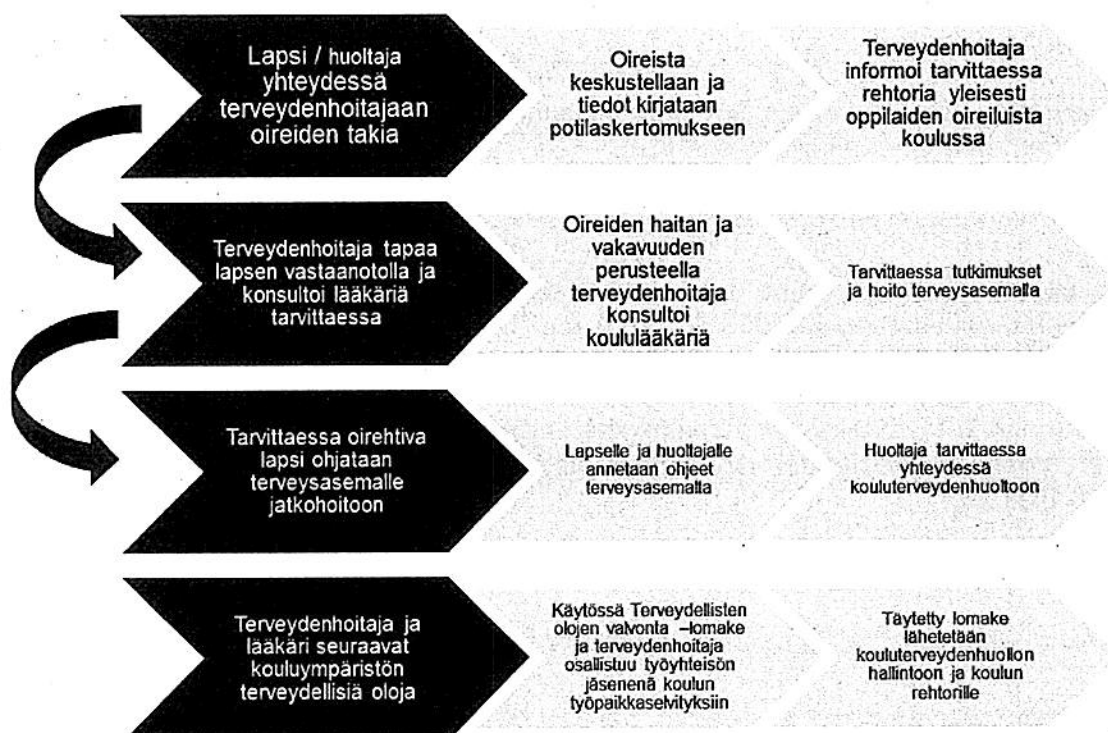
Kouluterveydenhuollon terveydenhoitaja tai lääkäri ilmoittaa havaitsemistaan terveysriskeistä liitteenä olevalla lomakkeella oppilaitoksen rehtorille sekä omalle esimiehelleen. Kouluterveydenhuollon hallinto käsittelee valvontailmoitukset säännöllisesti kokouksissaan.

Sisäilmaongelma

Sisäilmaongelmaa tulee epäillä varsinkin silloin, kun tavallista useammalla oppilaalla tai opiskelijalla esiintyy toistuvia hengitystieinfektioita tai allergisten tautien puhkeamista tai vaikeutumista. Oppilaiden ja opiskelijoiden poissaoloista ja niiden syistä voi olla apua sisäilmaongelman selvityksessä. Sairastuneet oppilaat ja opiskelijat ohjataan terveysasemalle oireenmukaiseen hoitoon. Oireina on usein silmien ärsytystä, nenän tukkoisuutta tai nuhaa, äänen käheyttä, kurkun kärkeyttä, yskää, liman eritystä. Yleisoireina voi olla päänsärkyä, pahoinvointia, kuumeilua sekä lihas- ja nivelkipuja. Potilaiden hoito on oireenmukaista. Erityistutkimuksia tarvitaan äärimmäisen harvoin ja niiden tarve arvioidaan aina erikoissairaanhoidossa.

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on käytössä sisäilmatyöryhmän ohje menettelytavoista sisäilmaongelmien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Kouluterveydenhuollolla on edustaja kyseisessä sisäilmatyöryhmässä.

Sisäilmaepäilyn yhteydessä oireilevan lapsen hoitoprosessi kouluterveydenhuollossa

Kirjaaminen, tilastointi ja arkistointi

Jatkuvassa valvonnassa havaituista huomioista tehdään ilmoitus terveydellisten olojen valvontalomakkeella (liite 2). Lomake toimitetaan koulun rehtorille ja terveydenhoitajan esimiehelle. Yksi kappale säilytetään koululla kouluterveydenhuollon omassa kansiossa arkistoituna, jotta se on käytettävissä tarvittaessa. Ilmoitus tilastoidaan ryhmäkäyntinä (oppilaitoksen tarkastus: ryhmäkoodi 27).

Kolmen vuoden välein tehtävässä tarkastuksessa käytetään THL:n yhteenvetolomaketta (Oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastus - yhteenvetolomake esi- ja peruskouluihin, lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin).

Terveydenhoitaja arkistoi yhteenvetolomakkeen sekä muut raportit (Ympäristöpalvelujen tarkastusraportti, työpaikkaselvitys, työsuojelun tarkastusraportit ym.).

Suunnittelu ja arviointi

Oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin monialainen tarkastaminen on osa yhteisöllistä oppilashuoltoa – tarkastuksilla toteutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista yhteisön hyvinvoinnin sekä ympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden edistämistä. Tarkastukseen saadaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kautta yleistä tietoa oppilaiden ja opiskelijoiden terveydestä ja hyvinvoinnista sekä yhteisön ja ympäristön tilanteesta oppilaitoksessa sekä myös tietoa oppilaiden ja huoltajien esiin tuomista asioista ja huolenaiheista liittyen oppilaitosympäristöön ja yhteisöön.

Tarkastuksessa kertyvää tietoa tarvitaan myös koulun/oppilaitoksen opiskeluhuoltotyön seurantaan ja suunnitteluun. Lisäksi kaupunkitasoinen opiskeluhuollon ohjausryhmä tekee paikalliset linjaukset tarkastuksen toteuttamisen käytänteistä ja työnjaosta sekä seuraa tarkastusten toteutumista ja tuloksia.

Lähteet:

Terveystoimintalaki 1326/2010

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011

Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos, Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen, Ohjaus 7/2015 Marke Hietanen-Peltonen & Ulla Korpilahti (toim.)

Kouluterveydenhuollon laatusuositus (STM oppaita 2004:8)

Kouluterveydenhuolto, Duodecim 2002

Liitteet:

1. Oppilaitosympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin monialainen tarkastaminen
 - yhteistyökäytännöt
2. Terveydellisten olojen valvonta ilmoituslomake